

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า ธุรกิจหนังสือพิมพ์เป็นกิจการที่มีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการรายงานสภาพเหตุการณ์หรือสถานการณ์ความเคลื่อนไหวที่ปรากฏขึ้นในสังคม โดยหนังสือพิมพ์จะมีบทบาทโดยตรงต่อการทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการบอกเล่าและถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารไปยังประชาชนอย่างรวดเร็ว ถูกต้อง ครบถ้วน และตรงไปตรงมา ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนได้ทราบถึงข้อเท็จจริง และสามารถนำข้อเท็จจริงที่ได้รับรู้ นั้นมาใช้ในการประกอบการตัดสินใจและปรับปรุงคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น เสถียร พ้นทุกข์ (อ่างใน ถาวร บุญวิวัฒน์, 2538) กล่าวไว้ว่า หนังสือพิมพ์เปรียบเสมือนตะเกียงดวงใหญ่ที่นำไปวางตรงทางแยกเพื่อให้คนอ่านเลือกได้ว่าจะเดินไปทางแยกใด หนังสือพิมพ์ไม่ใช่ตัวชี้ขาดว่าจะต้องทำอย่างนั้นอย่างนี้ แต่หนังสือพิมพ์จะทำหน้าที่เป็นเพียงผู้ชี้แนะเท่านั้น ด้วยเหตุนี้เอง หนังสือพิมพ์จึงกลายเป็นปัจจัยในการดำเนินชีวิตที่สำคัญปัจจัยหนึ่งซึ่งค่อนข้างมีบทบาทมากในยุคปัจจุบัน

ภาระหน้าที่ในการรับใช้สังคมถือเป็นหน้าที่ที่มีความสำคัญสูงสุดสำหรับผู้ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์ ทั้งในแง่ของการให้ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร ความบันเทิง และข้อเสนอแนะ รวมถึงการเป็นสื่อในการโฆษณา ถึงแม้ว่ากิจการหนังสือพิมพ์จะดำเนินงานในรูปแบบเอกชนเป็นเจ้าของกิจการก็ตาม แต่พันธะหน้าที่ที่หนังสือพิมพ์จะต้องรับผิดชอบต่อสังคมและประชาชนนั้น เป็นหน้าที่ที่หนังสือพิมพ์จำต้องกระทำอย่างหลีกเลี่ยงมิได้

อย่างไรก็ตาม นอกจากหนังสือพิมพ์จะมีบทบาทหน้าที่ในการเป็นสถาบันสาธารณะแล้ว จะเห็นได้ว่าหนังสือพิมพ์ยังอยู่ในฐานะองค์กรธุรกิจเอกชนที่จะต้องแสดงบทบาทตามแบบฉบับของการประกอบธุรกิจทั่ว ๆ ไป โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ ความอยู่รอด และการสร้างผลกำไรให้กับกิจการ การประกอบการในฐานะองค์กรธุรกิจถือเป็นบทบาทหลักของการดำเนินธุรกิจประเภทสื่อหนังสือพิมพ์ ซึ่งมีผู้ตั้งข้อสังเกตว่า ลักษณะของการดำเนินกิจการหนังสือพิมพ์ในรูปแบบธุรกิจเป็นบทบาทที่เกิดขึ้นมาควบคู่กับบทบาทในการนำเสนอเนื้อหาสาระของหนังสือพิมพ์มานานแล้ว ดังนั้นหนังสือพิมพ์จึงมิได้มีบทบาทเพียงเฉพาะในการอบรรณาธิการณ์เท่านั้น แต่หนังสือพิมพ์ยังมีบทบาทในการเป็นองค์กรธุรกิจเอกชน และเป็นกิจการในระบบทุนด้วยเช่นกัน จึงกล่าวได้ว่า การทำหนังสือพิมพ์ก็คือ การลงทุนอีกประเภทหนึ่ง ซึ่งมีเป้าหมายสำคัญในการดำเนินกิจการคือ การนำเสนอข่าว (มาลี บุญศรีพันธ์ , 2534)

การที่หนังสือพิมพ์มีสถานะเป็นองค์กรธุรกิจประเภทหนึ่ง ก็เป็นเรื่องปกติอยู่แล้วที่การดำเนินงานของหนังสือพิมพ์จะต้องประสบกับปัญหาการแข่งขันทางการตลาด ซึ่งก็พบว่า ในภาวะปัจจุบันองค์กรธุรกิจหนังสือพิมพ์มีการแข่งขันกันสูงมาก และผลักดันให้หนังสือพิมพ์จำเป็นที่จะต้องมีการปรับตัวให้สามารถเข้าได้กับสภาพการแข่งขันที่รุนแรง ทั้งนี้ก็เพื่อการดำรงอยู่ได้ขององค์กรธุรกิจหนังสือพิมพ์ที่มีการปรับตัวในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องการบริหารองค์กรซึ่งจะต้องมีการปรับปรุงใหม่ทั้งระบบ การปรับปรุงทางด้านการผลิต และการบรรณาธิการ ที่สำคัญที่สุดคือ การปรับปรุงในส่วนเนื้อหาของข่าว จากจุดนี้เองที่สะท้อนให้เห็นว่า สภาพการแข่งขันระหว่างองค์กรสื่อทั้งที่เป็นสื่อในประเภทเดียวกันและต่างประเภทกัน ย่อมส่งผลกระทบต่อลักษณะการนำเสนอเนื้อหาของข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ (Stephen Lacy , 1988) ดังจะเห็นได้จากการที่สื่อพยายามสร้างข่าวให้มีความน่าสนใจ และมีการแต่งแต้มสีสันให้กับข่าวโดยใช้ศิลปะทางภาษาเป็นเครื่องมือเพื่อช่วยในการปรุงแต่งข่าวให้มีอรรถรสมากยิ่งขึ้น

การใช้ลีลาในการเขียนข่าวยังถือเป็นกลยุทธ์สำคัญที่มีส่วนในการตกแต่งเนื้อหาของข่าวให้มีความน่าสนใจ ทั้งในแง่ของการเลือกใช้ภาษาและสำนวนการเขียนต่างๆ รวมถึงการลำดับเรื่อง กระบวนการทั้งหมดนี้ถือเป็นเทคนิคสำคัญในการนำมาใช้เพื่อการเล่าเรื่องในข่าว ซึ่งจะส่งผลผลักดันให้ข่าวแลดูมีสีสันหรือได้อรรถรสมากยิ่งขึ้น ความพยายามในการพัฒนารูปแบบการนำเสนอข่าวโดยใช้เทคนิคการเขียนตามลีลาต่างๆ เป็นกลวิธีของการรายงานข่าวที่นำมาใช้เพื่อปรุงแต่งข่าวให้สามารถดึงดูดและกระตุ้นความสนใจของผู้บริโภคข่าวสารได้ นอกจากนี้ยังเป็นวิธีการที่จะช่วยให้หนังสือพิมพ์สามารถแข่งขันกับคู่แข่งทางการตลาด อันได้แก่ สื่อหนังสือพิมพ์ด้วยกัน สื่อโทรทัศน์ และสื่อวิทยุ ด้วยการใช้กลยุทธ์ต่างๆ เหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่า ข่าวก็ไม่ได้มีความแตกต่างไปจากสินค้าทั่วไป ที่จะต้องนำมาผ่านกระบวนการตกแต่งให้สีสันหรือเพิ่มรสชาติขึ้นเพื่อหาจุดขายให้กับข่าว โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือ ยอดขาย

ลักษณะเนื้อหาของข่าวที่ปรากฏอยู่บนหน้าหนังสือพิมพ์ทุกวันนี้ เป็นที่น่าสังเกตว่า มีลีลาการนำเสนอโน้มเอียงไปในทางการเล่าเรื่องเชิงนวนิยาย หรือนาฏกรรมเข้าไปทุกขณะ โดยสังเกตได้จากลักษณะการเขียนข่าวที่มีการดำเนินเรื่องตามโครงร่างของการเล่าเรื่อง นั่นคือ การเขียนโดยมีจุดเริ่มเรื่อง พัฒนาไปสู่ขั้นของการดำเนินเรื่อง และลงเอยด้วยจุดจบของเรื่องตามลำดับ รวมถึงการสร้างบุคลิกลักษณะให้กับตัวละคร และการบรรยายให้เห็นถึงฉากของเหตุการณ์ที่นำมาเล่า นอกจากนี้ยังมีการใช้ภาษาโดยเขียนในเชิงเร้าอารมณ์ และนำอารมณ์ให้ผู้อ่านเกิดความต้องการที่จะติดตามเรื่องราวที่นำมาเล่าต่อไป ตัวอย่างการใช้ลีลาการเล่าเรื่องในข่าวตามแนวนาฏกรรมที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดคือ การรายงานข่าวประเภทอาชญากรรม ซึ่งในงานวิจัยของ สุวรรณี กัลยาณสันต์ (2536) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์เนื้อหาของข่าวนิยมขึ้นกระทำซ้ำเรา พบว่า สื่อมวลชนมีการนำเสนอข่าวในกรณีข่มขืนกระทำซ้ำเราในรูปแบบนาฏกรรม ซึ่งเป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่ออารมณ์ความรู้สึกโดยตรงโดยมีการกำหนดเป็นโครงเรื่อง , มีฉากประกอบ , มีการสร้างเป็นตัวละคร และมีแนววิธีการเขียน รวมถึงมีการเดินเรื่องไปตามโครงเรื่องที่วางไว้ งานวิจัยดังกล่าวสามารถสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะการรายงานข่าวของหนังสือพิมพ์ไทยที่มีลักษณะคล้ายการเล่าเรื่องในเชิงวรรณกรรมอย่างค่อนข้างชัดเจน

การรายงานข่าวการเมืองก็เช่นกัน ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่า รูปแบบการเล่าเรื่องในข่าวการเมืองโดยส่วนใหญ่ มักมีการกำหนดโครงเรื่องไปในแนวของความขัดแย้ง หรือ การแข่งขันกันระหว่างขั้วต่าง ๆ ทางการเมือง อันได้แก่ ฝ่ายค้าน กับ ฝ่ายรัฐบาล หรือระหว่างพรรคการเมืองต่าง ๆ เป็นต้น หนังสือพิมพ์มีการนำเสนอประเด็นความขัดแย้งทางการเมืองให้เห็นกันบ่อยมาก จนสามารถกล่าวได้ว่า ประเด็นความขัดแย้ง คือ มุมมองในแบบของข่าวการเมือง (กาญจนา แก้วเทพ , 2541) และด้วยลักษณะการเขียนข่าวการเมืองในแนวนี้เอง จึงมีผลทำให้การรายงานข่าวนี้อาจมีลักษณะการเขียนในแบบของการเล่าเรื่อง (Narrative Writing Style) ซึ่งค่อนข้างที่จะใช้ภาษาในเชิงร้านอาหารเหมือนการเขียนบรรยายข่าวเกมการแข่งขัน ทั้งนี้การใช้ภาษาในการเล่าเรื่องก็มักจะมีลีลาที่สร้างความเข้าใจให้ผู้อ่านเกิดความสนใจและติดตามอ่านปัญหาความขัดแย้งหรือการแข่งขันกันระหว่างตัวละครที่หนังสือพิมพ์สร้างขึ้น ยิ่งในช่วงสถานการณ์การเลือกตั้ง ก็ยิ่งสังเกตได้ชัดว่า ลักษณะของการรายงานข่าวการเมืองจะมุ่งเสนอในรูปแบบของเกมการแข่งขันมากกว่าที่จะมุ่งเสนอในประเด็นที่มีสาระ (เบญจวรรณ เลิศเชื่อนพันธ์ , 2538)

ทั้งนี้ สาเหตุที่ทำให้การรายงานข่าวการเมืองต้องชูประเด็นความขัดแย้ง หรือการแข่งขันเป็นประเด็นสำคัญ อาจเกิดจากลักษณะที่เป็นธรรมชาติของกระบวนการทางการเมืองอยู่แล้ว การเมือง ก็คือ การแข่งขันที่รุนแรงในลักษณะที่ไม่เปิดเผย ซึ่งเป็นการต่อสู้ระหว่างอุดมการณ์ทางการเมือง ความขัดแย้งที่ปรากฏในเนื้อหาข่าวเป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างตัวละครในฉากในลักษณะของความเป็นปฏิปักษ์ต่อกัน หรือความไม่ลงรอยในพฤติกรรม การกระทำ ความคิด ความปรารถนาหรือความตั้งใจของตัวละครในเรื่อง ซึ่งจัดเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ค่อนข้างมีความสำคัญสำหรับโครงเรื่องที่ต้องการสร้างปัญหาให้กับเรื่องที่น่ามาเล่า (ปริญา เกื้อทนน , 2537)

มักมีคนกล่าวอยู่เสมอว่า ผู้สื่อข่าวมักชอบตั้งประเด็นคำถามไปในเชิงยุแยงให้ทางการเมืองทะเลาะกัน นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2537) กลับให้มุมมองว่า เป็นธรรมชาติที่ผู้สื่อข่าวจะหยิบคำถามที่เป็นประเด็นความขัดแย้งขึ้นมากถามและสร้างขั้วเป็นขั้ว เพราะนักการเมืองก็ทะเลาะให้เห็นกันจริงๆ และพูดอะไรที่ไม่ตรงกันจริงๆ และนักการเมืองก็ยังปล่อยให้ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลเข้ามามีอิทธิพลมากกว่าการคำนึงถึงความเป็นระบบ เพราะฉะนั้นก็เป็นการถูกต้องแล้วที่ผู้สื่อข่าวจะเจาะเรื่องของความขัดแย้งและการมีความสัมพันธ์กันระหว่างนักการเมืองค่อนข้างมาก

อย่างไรก็ตาม เนื้อหาของข่าวการเมืองโดยส่วนใหญ่เกิดจากการ "ทำข่าว" (make news) ขึ้นมา แทนการรายงานข่าว (news report) ทั้งนี้สาเหตุมาจาก สภาพการในปัจจุบันประชากรในสังคมให้ความสำคัญต่อการบริโภคข่าวสารเป็นอย่างมาก จนกลายเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและกลายเป็นส่วนหนึ่งในการดำรงชีพของคนในยุคนี้ ดังนั้นจึงทำให้ปริมาณความต้องการบริโภคข่าวสารมีเพิ่มมากขึ้นอันมีผลให้ตลาดของข้อมูลข่าวสารเกิดการขยายตัว และด้วยภาระหน้าที่ที่หนังสือพิมพ์จะต้องรายงานถึงความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นในสังคม ผู้เขียนจึงต้องพยายามใช้เทคนิคในการเล่าเรื่องให้ผู้อ่านสามารถเห็นได้ว่า ข่าวที่น่ามาเล่านั้นมีการ

เคลื่อนไหวของเหตุการณ์อยู่ตลอดเวลา ซึ่งจะช่วยให้ข่าวสามารถกระตุ้นให้กลุ่มผู้อ่านเกิดความสนใจ และเกิดความต้องการที่จะบริโภคข่าวต่อไป ด้วยเหตุนี้เองที่ทำให้หนังสือพิมพ์ต้องประสบกับปัญหาทางด้านการผลิต นั่นคือ ปริมาณของเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวที่จะนำมาเสนอเป็นข่าวมีไม่เพียงพอกับปริมาณความต้องการของผู้อ่าน ที่สุดหนังสือพิมพ์จึงแก้ไข้ปัญหาโดยการ "ทำข่าว" (make news) ขึ้นมาแทนการ "รายงานข่าว" (report news) สิ่งต่างๆ ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้เป็นจุดที่สะท้อนให้เห็นถึงสภาพโครงสร้างการผลิตข่าวของหนังสือพิมพ์ที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป

ด้วยโครงสร้างการผลิตที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้รูปแบบการนำเสนอข่าวการเมืองของหนังสือพิมพ์จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบตามไปด้วย ซึ่งหากสังเกตก็จะพบว่า ปัจจุบันหนังสือพิมพ์แทบทุกฉบับมีการปรับลีลาการเขียนข่าวไปในแนวที่เน้นให้ลึกลับ และให้รายละเอียดของข่าวมากขึ้น อาทิ การรายงานถึงสภาพบรรยากาศความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ , อาทิ กิริยาท่าทางของบุคคลในข่าว รวมถึงสีหน้าและน้ำเสียงของแหล่งข่าว นอกจากนี้หนังสือพิมพ์ยังได้เพิ่มรูปแบบในการลำดับเรื่องในลักษณะที่หลากหลายมากขึ้น จนดูเหมือนว่า การนำเสนอข่าวการเมืองในยุคนี้มีการเขียนค่อนข้างอิสระ หนังสือพิมพ์สามารถที่จะเลือกใช้สไตล์ในการเขียนในแบบใดก็ได้ตามความต้องการ โดยตระหนักแต่เพียงว่า " นำเสนออย่างไรที่จะดึงดูดความสนใจกลุ่มผู้อ่านเป้าหมาย "

ทั้งนี้ Damton (1975) กล่าวว่า " ข่าว " เป็นการเล่าเรื่องรูปแบบหนึ่งที่สามารถนำมาใช้เป็นสื่อกลางในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ โดยมีจะกำหนดให้มีตัวนักแสดงในลักษณะของพระเอกกับผู้ร้าย และมีการวางโครงร่างของการเล่าเรื่องในข่าว ซึ่งจะเริ่มนำเสนอจากจุดเริ่มเรื่อง (Beginning) และดำเนินเรื่องมาสู่ตอนกลางของเรื่องราว (Middle) แล้วท้ายที่สุดก็คือ การลงเอยด้วยจุดจบของเรื่อง (Ending) นอกจากนี้ ข่าวยังเป็นการประกอบขึ้นจากภาษา ซึ่งจัดเป็นสัญลักษณ์ประเภทหนึ่งที่หนังสือพิมพ์นำมาใช้ในการสร้างสีสันให้กับข่าว ด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ที่กล่าวมาทั้งหมด จึงทำให้ Damton มองว่า ข่าวมีลักษณะที่สอดคล้องกับแนวทางการเล่าเรื่อง

สำหรับความแตกต่างระหว่างการเล่าเรื่องในข่าวกับการเล่าเรื่องในงานประพันธ์ประเภทอื่น ๆ มีผู้ให้ข้อสังเกตว่า การเล่าเรื่องในข่าวมีความแตกต่างจากการเล่าเรื่องในนวนิยายหรือนาฏกรรม เพียงแค่ว่าการเล่าเรื่องในข่าวนั้นมีตราประทับของคำว่า "ข้อเท็จจริง" ซึ่งมีปรากฏอยู่ในคำนิยามที่กล่าวว่า "ข่าว" คือ การรายงานเหตุการณ์ที่เป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในสังคม อิทธิพลของการให้คำนิยามเกี่ยวกับข่าวตามลักษณะดังกล่าว มีส่วนอย่างมากต่อการสร้างความน่าเชื่อถือให้กับผู้อ่าน และยังในเนื้อหาของข่าวมีการอ้างถึงแหล่งข่าวหรือพยานหลักฐานทั้งในรูปแบบของบุคคลและวัตถุ ก็ยิ่งจะเพิ่มระดับความน่าเชื่อถือให้สูงขึ้น ดังนั้นจึงมีผลทำให้ผู้อ่านไม่เกิดความรู้สึกว่ ลักษณะการเล่าเรื่องในข่าวได้ใช้วิธีการนำเสนอเช่นเดียวกับการเล่าเรื่องในนวนิยาย หรือนาฏกรรม (ภิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์, 2541)

จุดเด่นที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้ชาวทูกมองว่า มีลักษณะของการเล่าเรื่องที่เห็นได้ชัด นั่นคือ ลักษณะการใช้ภาษาในข่าวที่ค่อนข้างรุนแรง และกระแทกความรู้สึกของผู้อ่าน โดยมุ่งหวังให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการสามารถมองเห็นภาพของเหตุการณ์ได้อย่างแจ่มชัดมากขึ้น ด้วยบุคลิกในการเขียนข่าวนี้เองที่ทำให้ข่าวที่นำมาเสนอในปัจจุบันดูมีมิติมากขึ้น คือ แทนที่จะนำเสนอข้อเท็จจริงเพียงอย่างเดียว ก็มีการแต่งแต้มรสชาติให้ที่น่าสนใจมากยิ่งขึ้น

หากสังเกตก็จะพบว่า ภาษานอกจากจะทำหน้าที่ในการให้ลิ้นกับข่าวแล้ว ภาษายังมีส่วนในการสร้างความหมายในเชิงลึกให้กับเหตุการณ์ รวมถึงตัวบุคคลในข่าวได้ด้วยเช่นกัน จุดนี้เองที่เป็นปัญหาสำคัญสำหรับการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ ซึ่งจะมีผลต่อการรับรู้และการตีความของผู้อ่านที่จะมีต่อเหตุการณ์ที่หนังสือพิมพ์นำมาเล่า หนังสือพิมพ์จะมีกลยุทธ์ในการเลือกให้นำหน้ากับถ้อยคำบางคำไปในทิศทางที่สอดคล้องกับความรู้สึก หักตะหรือมุมมองที่หนังสือพิมพ์มีต่อข่าวนั้น ด้วยลักษณะการนำเสนอข่าวไม่ว่าจะด้วยรูปแบบลีลาและการใช้ภาษาตามที่ได้กล่าวมาทั้งหมด ภาพที่เกิดขึ้นในใจก็คือ การนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ที่ประกาศตัวว่าเป็นสื่อกลางที่ทำหน้าที่ในการเสาะหาข้อเท็จจริงมาเปิดเผยมากลับมีแนวทางในการทำงานที่สอดคล้องกับการเขียนนวนิยายหรือเรื่องแต่ง

ทั้งนี้สาเหตุที่ทำให้หนังสือพิมพ์มีการเล่าเรื่องอย่างให้ลิ้นไปในแนวเดียวกับการเขียนนวนิยาย หรือเรื่องแต่ง อาจเป็นผลมาจากแรงกดดันของสภาวะการแข่งขันของหนังสือพิมพ์ ที่จะต้องแข่งขันกับหนังสือพิมพ์ด้วยกันเอง และยังต้องแข่งกับสื่อประเภทอื่นๆ ด้วย อันได้แก่ สื่อโทรทัศน์ และสื่อวิทยุ จนทำให้หนังสือพิมพ์จำเป็นต้องผลิตสินค้า นั่นก็คือ "ข่าว" ให้มีความสะดุดตา สามารถดึงดูดความสนใจของผู้อ่านให้ได้มากกว่าหนังสือพิมพ์ฉบับอื่นและสื่อที่ต่างประเภทกัน

การใช้ลีลาการเขียนแบบให้ลิ้นมาช่วยในการเล่าเรื่องในข่าวการเมือง ดูเหมือนจะเป็นวิธีที่หนังสือพิมพ์มักนำมาใช้ปฏิบัติกันเป็นประจำจนกลายเป็นนิสัยที่คุ้นเคย หรืออาจจะเรียกได้ว่า เป็นธรรมเนียม หรือแบบแผนอย่างหนึ่งในการรายงานข่าวของหนังสือพิมพ์ ซึ่งถือเป็นกฎเกณฑ์ในการทำงานแบบไม่เป็นทางการ (Implicit Rules) ที่นักข่าวก็ต้องอาศัยการเรียนรู้ถึงกฎเกณฑ์ หรือกรอบในการทำงานนั้น ทั้งนี้ก็เพื่อว่าตนจะได้สามารถทำงานอยู่ในองค์กรหนังสือพิมพ์ที่ตนสังกัดอยู่ได้ (Ritti & Funkhouser, 1982 อ้างใน สุนทร วงศ์ไวยวรรณ, 2540) จากจุดนี้เองที่ทำให้ผู้วิจัยเกิดมุมมองว่า การรายงานข่าวการเมืองมีลีลาการนำเสนอที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ซึ่งเป็นประเด็นที่มีความน่าสนใจหากนำมาศึกษาวิเคราะห์ตามแนวการเล่าเรื่อง

ปัญหาวิจัย

จากควมมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวในการรายงานข่าวตามแบบแผนการเล่าเรื่องของข่าวการเมืองในหนังสือพิมพ์ไทย ทำให้งานวิจัยฉบับนี้สนใจที่จะวิเคราะห์ลักษณะการรายงานข่าวตามแบบแผนการเล่าเรื่องทั้งในแง่ของโครงสร้าง รูปแบบ และลีลาการเขียนข่าว รวมถึงลีลาการใช้ภาษาเพื่อการสร้างความหมายให้กับข่าวที่นำมารายงาน โดยตั้งคำถามวิจัยเพื่อแสวงหาคำตอบในประเด็นต่อไปนี้

1. การรายงานข่าวการเมืองของหนังสือพิมพ์ไทยมีลีลาการนำเสนอตามแบบแผนการเล่าเรื่องอย่างไร
2. การเล่าเรื่องมีส่วนในการให้สร้างความหมายให้กับข่าวการเมืองอย่างไร
3. ปัจจัยใดบ้างที่มีส่วนในการกำหนดลีลาการนำเสนอตามแบบแผนการเล่าเรื่องในข่าวการเมืองของหนังสือพิมพ์ไทย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. วิเคราะห์การรายงานข่าวการเมืองของหนังสือพิมพ์ไทยตามโครงสร้างการเล่าเรื่อง
2. วิเคราะห์ลักษณะการสร้างความหมายของการเล่าเรื่องในข่าวการเมืองของหนังสือพิมพ์ไทย
3. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแนวทางการเขียน และการเล่าเรื่องในข่าวการเมืองของหนังสือพิมพ์ไทย

นิยามศัพท์

การเล่าเรื่อง หมายถึง การบรรยายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง หรือเรื่องราวที่ประกอบสร้างขึ้นมาจากเหตุการณ์ที่มีอยู่ให้ปรากฏ โดยมีเป้าหมายเพื่อต้องการถ่ายทอดเรื่องราวหรือเหตุการณ์ไปยังบุคคลอื่น โดยใช้วิธีการพูดการเขียน และการใช้ภาษาสัญลักษณ์ เป็นสื่อกลางในการบรรยาย มีนักคิดหลายคนได้กล่าวว่า การเล่าเรื่องเป็นการสื่อสารระหว่างมนุษย์ อันประกอบด้วย ศิลปะการพูด การตีความ การประเมินคุณค่า โดยมีเป้าหมายเพื่อการโน้มน้าวใจ (Fisher, 1989) ดังนั้น การศึกษาในเรื่องนี้จึงมุ่งศึกษาไปที่ลีลาการเขียน การใช้ภาษา และการสร้างความหมายที่เกิดจากการตีความและประเมินคุณค่าของหนังสือพิมพ์รายวัน

การสร้างความหมาย	หมายถึง การเลือกสรรถ้อยคำ หรือภาษา เพื่อมุ่งที่จะให้ความหมายกับสิ่งหนึ่ง โดยมีกระบวนการอยู่สองขั้นตอน คือ ความหมายโดยตรง เป็นกระบวนการสร้างความหมายในขั้นแรก และความหมายโดยนัยหรืออ้อม เป็นกระบวนการสร้างความหมายที่ผสมผสานขึ้นจากความเชื่อที่ยึดติดกันมาของสังคม การวิเคราะห์การสร้างความหมายในงานวิจัยนี้ เป็นศึกษาลักษณะการให้ความหมายจากการใช้ภาษาในข่าว รวมถึงลักษณะการใช้ภาษาเพื่อการประเมินค่ากับสิ่งที่ถูกหมาย
ข่าวการเมือง	หมายถึง การรายงานเนื้อหาที่เกี่ยวกับการเมืองภายในประเทศไทยทั้งระดับกลางและระดับท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายรัฐบาล, ฝ่ายค้าน, รัฐสภา, องค์การของรัฐ, องค์การภาคเอกชน, พรรคการเมืองและนักการเมืองทุกระดับ ทั้งในเรื่องนโยบายการปฏิบัติงาน การเลือกตั้งหาเสียง รวมทั้งความเคลื่อนไหว และความสัมพันธ์ทั้งในเชิงร่วมมือ และขัดแย้งกันของฝ่ายต่าง ๆ
หนังสือพิมพ์ไทย	หมายถึง สิ่งตีพิมพ์ที่นำเสนอข่าวสารประจำวันและข้อคิดเห็นเป็นหลัก โดยมีรูปแบบเป็นแผ่นกระดาษพิมพ์ขนาดใหญ่พับรวมกัน ไม่มีการเย็บเล่ม ซึ่งออกจำหน่ายในประเทศไทยตามระยะเวลาที่กำหนดโดยสม่ำเสมอ และติดต่อกันทั้งรายวัน , ราย 3 วัน และรายสัปดาห์ ทั้งนี้จะต้องมีสำนักพิมพ์อยู่ในประเทศไทย และมีเจ้าของเป็นคนไทย ในงานวิจัยนี้หมายถึง หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์ข่าวสด หนังสือพิมพ์มติชน และหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์
แก่นเรื่อง (Theme)	หมายถึง ประเด็นข่าวที่เป็นแก่นความคิดหลัก หรือความคิดรวบยอดของเรื่อง ซึ่งนำมาใช้เป็นแนวทางในการเล่าเรื่องสำหรับผู้เล่าต้องการจะนำเสนอในข่าว โดยอาศัยปัจจัยด้านความมีคุณค่าข่าว เช่น ความขัดแย้ง ความน่าสนใจของบุุคคล และความมีผลกระทบต่อสาธารณะ เป็นต้น มาใช้เป็นแนวทางในการรายงานเรื่องราวที่ผู้เล่าต้องการจะนำเสนอในข่าว โดยอาศัยปัจจัยด้านความมีคุณค่าข่าว เช่น ความขัดแย้ง ความน่าสนใจของบุุคคล และความมีผลกระทบต่อสาธารณะ เป็นต้น มาใช้เป็นแนวทางในการรายงาน
โครงเรื่อง (Plot)	หมายถึง โครงสร้างการเขียนข่าว ซึ่งประกอบด้วย หัวข่าว (Headline) ความนำ (Lead) หรือส่วนเริ่มเรื่อง ตัวเนื้อข่าว (Body) หรือส่วนดำเนินเรื่อง (Middle) และส่วนยุติเรื่อง (Ending) นอกจากนี้ยังหมายรวมไปถึงรูปแบบและลีลาในการเขียนข่าว

การลำดับเหตุการณ์	หมายถึง การร้อยเรียงเนื้อหาของข่าวในส่วนเนื้อเรื่อง (Body) ซึ่งมีรูปแบบในการดำเนินเรื่องที่หลากหลาย เช่น การลำดับเรื่องตามเหตุการณ์หรือเวลา ก่อนหลัง การลำดับเรื่องตามลำดับความสำคัญ และการลำดับเรื่องตามสาเหตุ เป็นต้น โดยในการวิเคราะห์ลักษณะการลำดับเรื่องในงานวิจัยนี้จะเป็นการศึกษาในส่วนเนื้อเรื่อง (Body) เป็นสำคัญ
ตัวละคร (Character)	หมายถึง บุคคลที่ปรากฏอยู่ในข่าว ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับเหตุการณ์ที่น่ามหัศจรรย์ ทำให้เรื่องราวของข่าวสามารถดำเนินไปได้ ดังนั้น ตัวละครจึงไม่ได้หมายความว่าเฉพาะแหล่งข่าวเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงบุคคลที่ตกเป็นข่าว ซึ่งจะอยู่ในฐานะของผู้ที่ถูกนำมากล่าวถึงในข่าว โดยบุคคลที่ตกเป็นข่าวในที่นี้จะไม่มีหน้าที่ในการให้ข้อมูล วิพากษ์วิจารณ์ หรือแสดงความคิดเห็นใดๆ ทั้งสิ้น แต่กลับมีบทบาทในเรื่องราวของข่าวนั้นด้วย
ฉาก (Scene)	หมายถึง เวลาและสถานที่ที่ปรากฏเหตุการณ์ ซึ่งมีความหมายครอบคลุมไปถึงการรายงานถึงสภาพของสถานการณ์ที่เกิดเหตุ การพรรณนาถึงฉากอาจต้องอาศัยวิธีการหลายอย่าง เช่น คำบรรยายของผู้สื่อข่าว หรือการกล่าวถึงประเพณีความเชื่อของท้องถิ่น
มุมมองในการเล่าเรื่อง (Point of View)	หมายถึงลักษณะการมองเหตุการณ์ที่ปรากฏขึ้นของผู้สื่อข่าว ซึ่งอาจจะมองจากสายตาของผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเหตุการณ์หรืออาจจะมองจากสายตาของคนที่อยู่วงนอกแล้วนำมาถ่ายทอดไปสู่ผู้อ่าน ทั้งนี้ หากผู้สื่อข่าวมีมุมมองในการเล่าเรื่องแตกต่างกัน ก็จะส่งผลให้ข่าวที่นำมารายงานมีลีลาและรูปแบบการเขียนที่แตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สะท้อนภาพการรายงานข่าวการเมืองของหนังสือพิมพ์ไทย ทั้งในแง่โครงสร้าง รูปแบบ ลีลาการเขียน และลีลาการเล่าเรื่อง รวมถึงลักษณะการสร้าง ความหมายที่ปรากฏในข่าว
2. ขยายองค์ความรู้เกี่ยวกับการรายงานข่าวตามแนวการเล่าเรื่อง
3. ได้ทราบถึงข้อพิจารณาเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขในการกำหนดลักษณะการเล่าเรื่องในข่าวของผู้สื่อข่าว